

TÍTULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS

Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia

Metodoloxía da investigación e da documentación

Departamento: Xestión e actividade profesional

Formación básica	Curso: 2º	1º Cuadrimestre	4 ECTS
-------------------------	------------------	------------------------	---------------

Teórico-práctica

Profesorado: Alberto Conde Álvarez / M. Rosario López Díaz
albertoconde@edu.xunta.gal / charolopezdiaz@edu.xunta.gal

Horario: 2 horas semanais

DESCRICIÓN DA MATERIA

Coñecementos dos medios e recursos da investigación científica e documental aplicada ao estudo dos bens culturais, así como criterios, métodos e tratamentos de conservación e restauración. Documentación e técnicas documentais. Investigación das fontes e procedementos de cita. Busca bibliográfica. Busca na rede. Técnicas e métodos de investigación científica. O deseño experimental: formulación e valoración dos problemas, formulación e contraste de hipóteses, deseño e desenvolvemento de experimentos, interpretación de resultados e estimación da súa fiabilidade, comunicación científica e fontes de información.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS

T2	Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e a comunicación.
T12	Adaptarse, en condicións de competitividade aos cambios culturais, sociais e artísticos e aos avances que se producen no ámbito profesional e seleccionar as canles adecuadas de formación continuada.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
T14	Dominar a metodoloxía de investigación na xeración de proxectos, ideas e solucións viables.
T16	Usar os medios e recursos ao seu alcance con responsabilidade cara ao patrimonio cultural e medioambiental.
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social da importancia do patrimonio cultural, a súa incidencia nos diferentes ámbitos e a súa capacidade de xerar valores significativos.

COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN

X9	Coñecer e aplicar a deontoloxía profesional e a normativa relativa aos bens culturais e a súa conservación e restauración.
X10	Coñecer a evolución histórica do concepto de ben cultural e dos criterios de conservación-restauración, e das principais institucións competentes na conservación do patrimonio.
X11	Acadar a capacidade de colaborar e traballar en equipo con outros profesionais, establecendo os mecanismos axeitados de comprensión e diálogo interdisciplinar.
X18	Documentar calquera dato derivado do estudo e proceso dos tratamentos de conservación e restauración que contribúa a facilitar a comprensión e coñecemento do ben cultural.

X19	Coñecer e aplicar os recursos de investigación: metodoloxía científica, fontes documentais e historiográficas, análise, interpretación e síntese de resultados.		
X20	Ter a capacidade para obter, presentar e difundir información sobre os bens culturais e a metodoloxía dos procesos de conservación-restauración		
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA			
Empregar de modo correcto os métodos e técnicas de investigación en función dos criterios e métodos de tratamento de conservación e restauración de bens culturais.			
Coñecer e valorar as diversas actividades investigadoras desenvolvidas na investigación no ámbito da restauración.			
Identificar temas de investigación inéditos e relevantes que poidan contribuír ao coñecemento no ámbito da conservación e restauración.			
Coñecer a metodoloxía e técnicas de investigación científica.			
Adquirir a capacidade de desenvolvemento e adquisición de información por medio do emprego das ferramentas para a investigación e a través da consulta nos repositorios de centros e institucións relacionados co ámbito da conservación e restauración de bens culturais.			
Identificar, valorar e empregar as fontes para a investigación.			
Coñecer os sistemas de citación empregados no ámbito da investigación no campo da conservación e restauración de bens culturais.			
Adquirir capacidades de organización e emprego crítico da información obtida na investigación.			
Adquirir capacidades innovadoras, críticas, analíticas, de redacción, de ortografía, síntese, presentación e exposición aplicadas a traballos de investigación.			
UNIDADES DIDÁCTICAS			
Unidades	Subtemas	% da materia	Temporización sesións S + estudo autónomo EA
1 A investigación científica	1.2 A investigación científica. 1.3 Técnicas de investigación científica.	40 %	13 S + 11 EA
2 A documentación científica	2.1 O proceso de documentación 2.2 O documento. 2.3 A presentación do traballo de investigación 2.4 Tipos de traballos de investigación 2.5 Os centros de investigación 2.6 Tipos de fontes documentais 2.7 Citas e referencias bibliográficas	40 %	13 S + 11 EA
3 Humanidades dixitais	3.1 Investigación na rede 3.2 Aplicación das follas de cálculo e bases de datos 3.3 A información territorial e a cartografía automática	10 %	5 S + 3 EA

4 A presentación do traballo de investigación. Aspectos formais e técnicos	4.1. Estrutura e organización 4.2. Calidade e uso ético da información 4.3. O material gráfico 4.4. Preparación do traballo para a imprenta	10 %	5 S + 3 EA	
PLANIFICACIÓN DOCENTE				
Metodoloxías		Horas aula	Horas fóra	Total
Sesión maxistral		24		24
Estudo autónomo			30	30
Traballo tutelado / Exposicións		12	34	46
Total		36	64	100
METODOLOXÍA DOCENTE				
Metodoloxía	Descrición			
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar a materia e tomar contacto co alumnado			
Sesións maxistrais	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.			
Traballo tutelado	<p>Traballo individual autónomo. Estudo dos contidos expostos polo profesor.</p> <p>Estudos de caso, debates e outras actividades.</p> <p>Actividades de aplicación dos coñecementos e resolución de problemas e exercicios.</p> <p>O alumnado debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.</p> <p>A entrega de traballos poderá ser de forma presencial, a través da plataforma Moodle ou mediante correo electrónico.</p> <p>A tutela desenvolverase no horario establecido para tal fin.</p>			

SISTEMAS DE AVALIACIÓN		
Método	Criterios	% avaliación
Traballos tutelados	Avaliación continua mediante traballos e exposicións. Valorarase: <ul style="list-style-type: none"> • Calidade e rigor técnico. • Grao de aplicación de conceptos teóricos. • Corrección no desenvolvemento dos exercicios. • Calidade do traballo e da presentación. • Calidade, asimilación e aplicación dos coñecementos adquiridos. 	60 %
Probas escritas (presenciais ou telemáticas por medio da plataforma Moodle)	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicación dos coñecementos adquiridos. • Corrección no desenvolvemento do exercicio. 	30 %
Observación sistemática	<ul style="list-style-type: none"> • Asistencia a clase. • Participación activa en debates e prácticas. • Capacidade organizativa. • Cumprimento dos prazos de entrega. 	10 %
Total		100 %

OUTROS COMENTARIOS A AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

- A asistencia é obrigatoria. A non asistencia ás clases repercutirá na cualificación nun 10% (o alumnado poderá ser cualificado cun 0 no apartado "Observación sistemática").
- Segundo o artigo 19.4 do Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar: "prohíbese o uso de teléfonos móbiles e outros dispositivos electrónicos como mecanismo de comunicación durante os períodos lectivos". O profesor determinará se nalgún momento é pertinente o seu uso como ferramenta pedagóxica.
- Avaliarase o progreso do proceso de aprendizaxe, incluíndo estes resultados acadados no traballo continuado de clase, os exercicios e traballos entregados no tempo estipulado que se realizarán ao longo do curso e os exames, no seu caso.
 - **Avaliación continua:**
 - O alumnado deberá realizar tódolos traballos e exames establecidos ao longo do curso.
 - No caso de perda de avaliación continua o alumnado deberá presentar igualmente os traballos propostos ao longo do curso tanto en convocatoria ordinaria como en extraordinaria, en avaliación presencial ou en avaliación telemática.
 - **Convocatoria ordinaria:**
 - Entregaranse traballo final e póster coas correccións pertinentes.

- **Convocatoria extraordinaria:**
 - O alumnado que non supere a convocatoria ordinaria terá a posibilidade de presentarse á convocatoria extraordinaria.
 - A avaliación extraordinaria consistirá na entrega de póster e traballo coas correccións pertinentes e na realización dun exame global da materia tipo test.
- Procedementos de comunicación para clases, titorías e consultas:
 - Correo electrónico corporativo: albertoconde@edu.xunta.gal / charolopezdiaz@edu.xunta.gal
 - Plataforma Moodle (plataforma de aprendizaxe empregada pola Escola Superior de Conservación e Restauración de Bens Culturais de Galicia, de acceso mediante contrasinal a través da pestana AULA VIRTUAL).
 - Videoconferencia Webex.

ATENCIÓN PERSONALIZADA

Ofrecerase atención personalizada ao alumnado durante todo o curso. As titorías docentes desenvolveranse no horario establecido ao efecto.

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

Bibliografía específica

- Alía Miranda, Francisco. *Técnicas de investigación para historiadores. Las fuentes de la Historia*. Editorial Madrid: Síntesis, 2008.
- Arredondo Castillo, Santiago. *Metodología para la realización de proyectos de investigación y tesis doctorales*. Madrid: Universitas, 2003.
- Baray, H. L. Á. *Introducción a la metodología de la investigación*. Juan Carlos Martínez Coll, 2006.
- Descartes, René. *Discurso del método*, vol. 39. Buenos Aires: Ediciones Colihue SRL, 2004.
- Eco, Umberto. *Cómo se hace una tesis: técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura*. Barcelona: Editorial Gedisa, 1982.
- Gallardo, M. A. S. *Metodología de investigación científica. Orientación metodológica para la elaboración de proyectos e informes de investigación*. Barcelona: Consejo Nacional de Ciencias y Tecnología, 2006.
- Peréx Agorreta (coord.). *Métodos y Técnicas de Investigación Histórica I*. Madrid: UNED, 2012.
- Ramírez, Alberto. *Metodología de la investigación científica*. Quito: Exacto Visual, 2003.
- Sáinz-Jiménez, Cesáreo e Miguel Ángel Rogerio Candelera. *La Investigación sobre Patrimonio Cultural*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2008.

Úriz, María Jesús, Alberto Ballesterero, Juan Jesús Viscarret e Nicanor Ursúa. *Metodología para la investigación.*

Navarra: Ediciones Eunate, 2006.

VV. AA. *La Ciencia y el Arte. Ciencias experimentales y conservación del Patrimonio Histórico.* Madrid: IPCE, 2008.

_____. *La Ciencia y el Arte II. Ciencias experimentales y conservación del Patrimonio Histórico.* Madrid: Ministerio de Cultura, 2010.

Bibliografía complementaria

Álvarez Marañón, Gonzalo. *El arte de presentar: cómo planificar, estructurar, diseñar y exponer presentaciones.* Barcelona: Gestión, 2000.

Cocero Matesanz, Marta García Garralón, Jesús Francisco Jordá Pardo e Jesús López Díaz. *Informática aplicada. Herramientas digitales para la investigación y el tratamiento de la información en Humanidades.* Madrid: UNED, 2017.

García de la Fuente, Olegario. *Metodología de la investigación científica: cómo hacer una tesis en la era de la informática.* Madrid: Editorial CEES, 1994.

Murray, Rowena. *Cómo escribir para publicar en revistas académicas.* Barcelona: Ediciones Deusto, 2006.

Santos Preciado, José Miguel. *Estadística elemental para historiadores y geógrafos.* Madrid: UNED, 2009.